

Pašvaldības kā spogulis vietējās kopienas aktivitātei

Publicēts: 15.11.2021.

[Ģimenēm](#)

[Jaunami](#)

Publiskajā telpā nereti izskan apgalvojumi, ka lēmumu pieņēmēji ir atrauti no reālās dzīves un nesaprot patiesās sabiedrības problēmas un vajadzības. No vienas puses, protams, infrastruktūra vienmēr var būt labāka, lēmumi mērķtiecīgāki un pārdomātāki. No otras – nevaru piekrist šai tēzei, it īpaši attiecībā uz pašvaldībām un to mijiedarbību ar vietējo kopienu.

Pēc savas pārliecības ticu, ka demokrātijas struktūras un tās institucionālie mehānismi kalpo sabiedrības ilgtermiņa interesēm. Bet vienlaikus esmu pārliecināta, ka tas ir divvirzienu ceļš starp lēmumu pieņēmējiem un dažādām sabiedrības grupām, kurām mijiedarbojoties nonāksim pie labākā iespējamā rezultāta. Savukārt bez šīs sasaistes tiešām varam iegūt rezultātu, kurš lielākajai daļai sabiedrības nebūs atbilstošs.

Manuprāt, apgalvojuma par mijiedarbības nepieciešamību un jēgpilnību pamatojums pat nav jāmeklē abstraktu argumentu kategorijās, bet gan pietiek ar skrupulozāku izvērtējumu par to, kā pēdējo divdesmit gadu laikā ir attīstījušās dažādas lielākas un mazākas pašvaldības. Esmu pārliecināta, ka vairums vietējo veiksmes stāstu ir varējuši notikt tieši tādēļ, ka abas šīs grupas (sabiedrība un pašvaldības) ir savā starpā runājušas, klausījušas, diskutējušas un rīkojušas kopīgi ar mērķi padarīt konkrēto vietu par pievilcīgu dzīvesvietu.

☞ Varam izdarīt vienkāršu eksperimentu – salīdzināt fotogrāfijas, kas uzņemtas pilsētu centros šogad un, teiksim, pirms divdesmit gadiem. Ar lielu pārliecību varu apgalvot, ka absolūtā vairumā gadījumu ikviens būs pozitīvi pārsteigts. Un infrastruktūra (namu fasādes, gājēju ietves, zaļās zonas, rekreācijas vietas, bērnu spēļu laukumiņu skaits utt.) būs tikai tā redzamākā daļa, kamēr aiz fasādes slēpjas virkne atbalsta mehānismu un programmu, kas vērstas tieši uz to, lai konkrētā

pašvaldība būtu maksimāli pievilcīga dzīvesvieta ģimenēm.

Loģika ir pavisam vienkārša. Ikviens ģimene vēlas dzīvot sakārtotā vidē, kur pieejami publiskie pakalpojumi (izglītības iestādes, atpūtas un pastaigu vietas, nodokļu atvieglojumi utt.), un ģimenes ar savu izvēli balso kuru pašvaldību izvēlas par savu dzīvesvietu. Savukārt ikvienas pašvaldības interesēs ir piesaistīt arvien vairāk iedzīvotāju savam novadam, pilsētām un lauku teritorijām, jo no tā ir atkarīga konkrētās pašvaldības pastāvēšana ilgtermiņā. Nav iedzīvotāju – nav pašvaldības.

Domāju, ka nevienam nav noslēpums, ka Latvijas iedzīvotāju skaits samazinās, tāpēc konkurence par ģimenēm pieaug. Un tieši tamdēļ arvien vairāk pašvaldību pēc būtības ieklausās savos iedzīvotājos, pieņemot gan stratēģiska, gan taktiska līmeņa lēmumus. Piemēram, pavisam nesen vienā pašvaldībā iedzīvotājiem bija iespēja balsot par to, kurā ciemā izvietot jaunu atpūtas inventāru. Iedzīvotāji nobalsoja, un pašvaldība to īstenoja. Es varētu minēt vēl virkni līdzīgu piemēru.

Sabiedrība arvien vairāk redz un novērtē šīs iniciatīvas, taču ir vēl viena būtiska tendence, kurai jāpievērš ne mazāka vērība. Proti, pašvaldībās, kurās vietējās kopienas (apkaimes biedrības, senioru un citas nevalstiskās organizācijas utt.) ir mazaktīvas un neizmanto iespējas ietekmēt norises, kopējais progress ir gausāks un daudz biežāk ir dzirdami skaļi iebildumi par pašvaldības darbu.

☞ Tas līdztekus ir pierādījums arī vienai fundamentālai demokrātijas un pilsoniskās līdzdalības tēzei – proti, ka atvērtā procesā samazinās tā sabiedrības daļa, kas jūtas nesadzirdēta un ir neapmierināta ar dažādām norisēm. Un tas nav stāsts tikai par globāliem valstiska līmeņa lēmumiem, bet arī pavisam vienkāršām lietām, piemēram, kur būvēt bērnu laukumiņu, kuru ielu asfaltēt utt. Jo vairāk pušu tiks kvalitatīvi iesaistītas un, kas ne mazāk būtiski, pašas iesaistīsies lēmumu pieņemšanas procesos, jo sagaidāmais rezultāts būs atbilstošāks plašākām vietējās kopienas grupu interesēm. Tādējādi arvien retāki būs gadījumi, kad veidosies protesti, piemēram, pret ieceri būvēt novadā kādu ražotni, jaunu veikalus vai citu objektu.

Labā ziņa ir tā, ka ledus kūst un arvien lielāks skaits pašvaldību redz un izprot šīs kopsakarības un kļūst arvien atvērtākas dažādības vadības jautājumiem, proti, pievērš īpašu uzmanību dažādu iedzīvotāju grupu (t. sk. mazaizsargāto) vajadzību izprašanai un aktīvai to iesaistei lēmumu pieņemšanā. Tādējādi dažādības vadība vairs nebūt nav tikai privāta sektora prerogātīva.

☞ Rezumējot jāsecina, ka ikvienam sabiedrības loceklim un ikvienam pašvaldībā strādājošajam iesaiste ir ārkārtīgi būtiska un ir jābūt patstāvīgam darbam no abām pusēm. Un, jo konsekvētāk abas puses vienu otru uzklausa, jo lielāki ir nākotnes ieguvumi visiem.

Neatsverams ieguldījums kopējo mērķu sasniegšanā ir arī tik vienkāršai lietai kā ikgadējai savas pašvaldības snieguma novērtēšanai konkursā “Ģimenei draudzīga pašvaldība”. Tādēļ līdz 12. decembrim aicinu ikvienu Latvijas iedzīvotāju aktīvi izteikt savu viedokli par pašvaldībām, aizpildot aptauju, kas pieejama mūsu vietnē: www.vietagimenei.lv.

Zaiga Pūce

Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore

Zane Jēkabsone

sabiedrisko attiecību
speciāliste

 [+371 22811020](tel:+37122811020)

<https://www.sif.gov.lv/lv/jaunums/pasvaldibas-ka-spogulis-vietejas-kopienas-aktivitatei>